

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.
katedra obchodního práva
PF UK

Posudek k přepracované verzi diplomové práce Andrey Vápeníkové
na téma „Práva a povinnosti akcionářů“

Rozsah práce: 54 tiskových stran

Datum odevzdání práce: 14. března 2017

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka zvolila tradiční téma, jež však v tuzemském prostředí v posledních letech nabylo na zvláštní aktuálnosti. Zásahu na tom má jednak nebývalý rozvoj judikatury a na něj navazující obnovený zájem odborné literatury. Silné impulsy k novému zkoumání tématu také přicházejí z nové právní úpravy v rámci její rekonstrukce.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako středně náročné. Diplomantka analyzovala ustanovení nového zákona o obchodních korporacích, k nimž se dosud neváže dostatek odborných zdrojů. Dostatečně zmapována není ani aktuální judikatura k tématu. To vše si vyžádalo náročnou přípravu, především však značný vklad myšlenkový.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Diplomantka si vytkla cíl „analyzovat právní postavení akcionáře prostřednictvím jeho souhrnu práv a povinností, které pro něj vyplývají z účasti v akciové společnosti“. To je však úkol příliš obecný a široký. Tomu odpovídá i celkově povrchní a popisné vyznění práce. Přepracovaná verze práce sice prohloubila výklad některých aktuálních otázek, přesto se stále jedná spíše o nástin.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předloženého díla je evidentní. Do skutečně samostatné práce se však diplomantka nadále nepouští. Vesměs přejímá závěry z jiných zdrojů, na rozdíl od předchozí verze práce však (až na výjimky) alespoň odstranila ty, které se vztahovaly ke staré právní úpravě či k jiné formě společnosti.

C. Logická stavba práce

Systematika práce je přehledná, nadále však nikoliv optimální. Práce stále důsledně neodděluje povinnosti, které se týkají akcionářů společností, jejichž akcie jsou přijaté k obchodování na evropském regulovaném trhu, od těch, jež zákon stanoví obecně každému akcionáři. Ustanovení § 543 odst. 1 ZOK také akcionáři nestanoví povinnost, nýbrž právo. Zmínka o pravidlu tak nepatří do kapitoly věnované povinnostem akcionáře (viz na str. 50). Zbylé chyby předchozí verze práce, vytykané v tomto bodu, diplomantka napravila.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Přehled použité literatury mám nadále za nedostatečný. Zdaleka nezahrnuje všechny dostupné prameny knižní, natož časopisecké, ať již se týkají starého, či nového práva. V seznamu použité literatury nadále postrádám řadu děl (i vlastních), která se přitom váží k otázkám, jimiž se diplomantka v práci zabývá. Kdyby je diplomantka znala a použila, nemohla některé závěry své práce činit kategoricky (viz též níže v bodu 4). Práce sice odkazuje na několik zdrojů zahraničních, činí tak však sporadicky a nejde o nikterak stěžejní díla. Důslednější mohla být i reflexe judikatury, včetně rozhodnutí z poslední doby. Znovu konstatuji, že diplomantka zohlednila jen ta, která byla publikována knižně. Vlastní rešerše neprováděla. Poznámkový aparát je sice pestrý, pravidelně však opakuje odkazy na nemnoho týchž děl (z nichž některá autorka necituje správně; u komentáře k ZOK z nakladatelství C. H. Beck kupříkladu uvádí jen „Op. cit.“, aniž je v poznámkovém aparátu kdekoliv cituje plně, nesprávně také uvádí díla vzniklá ve spoluautorství).

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubku diplomantčiny práce mám stále za problematickou. Diplomantka ulpívá na povrchu, rekapituluje hlavní závěry z jiných děl (a to bohužel ne všech, která se věnují otázkám, jimiž se v práci zabývá), nadále pomíjí stěžejní otázky, které aktuálně ve vztahu k tématu v odborných kruzích řešíme, nepouští se do skutečné analýzy či polemiky, vlastní názor obhajuje jen výjimečně a vesměs nekvalifikovaně. Ani přepracovaná verze práce tak nepodává důkaz diplomantčiny právní vyspělosti, schopnosti samostatného logického i analytického myšlení, a bohužel ani dobré orientace a erudice v oblastech, jimiž diplomantka argumentuje.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce je slušná. Rovněž grafika vyhovuje. Název kapitoly věnované „Sell out“ na str. 39 ovšem není číslován.

G. Jazyková a stylistická úroveň

Jazyková a stylistická úroveň se v přepracované verzi práce zlepšila. Na několik chyb jsem narazil, jejich počet je však snesitelný.

4. Případná další vyjádření k práci

Práce bohužel nadále vykazuje mnohé nepřesnosti, ba nesprávnosti. Diplomantka sice v přepracované verzi zohlednila monistickou strukturu akciové společnosti, ne však důsledně (viz například v pasáži o rozdělení zisku na str. 24) a bohužel vesměs ani správně. Nepostřehla (když pominula aktuální publikace, které se otázkou zabývají), k jakým závěrům dospívá právní teorie (i Nejvyšší soud) v otázce dělby působnosti mezi správní radu a statutárního ředitele. Který orgán například v monistické společnosti svolává valnou hromadu a rozhoduje o neposkytnutí vysvětlení akcionáři na ní? Není dále pravdou, resp. přesné, resp. jednoznačně přijímané, že

- oznamovací povinnost sleduje především ochranu menšinových akcionářů (str. 5),
- akciová společnost vydává kmenové listy (str. 6),
- ZPKT ukládá oznamovací povinnost jen osobám, které dosáhnou nebo překročí určitý podíl na hlasovacích právech (str. 8),
- akcionáři nevzniká povinnost účasti na valné hromadě (str. 9),
- v případě rozporu mezi seznamem akcionářů a výpisem z evidence zaknihovaných cenných papírů má rozhodující význam seznam akcionářů (str. 11),
- valná hromada nemůže schválit účetní závěrku mimo zasedání (str. 13),

- zákon sístuje hlasovací práva, „pokud se akcionář ocitne v situaci střetu zájmů“ (str. 16),
- usnesení valné hromady lze napadat jen z důvodů, které byly uvedeny v protestu (str. 22),
- povinnost rozdělit zisk, nemá-li společnost důležitý důvod pro nerozdělení, dovodil Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 3059/2011 (str. 24),
- test insolvence musí společnost provést před rozhodnutím o rozdělení zisku (str. 26),
- společnost může rozdělit zisk mezi společníky nerovnoměrně, „pokud tak rozhodne“ (str. 27),
- v poměrech akciové společnosti může nastat varianta, dle níž „Pokud žádný ze společníků neměl vkladovou povinnost, dělí se likvidační zůstatek mezi společníky rovným dílem“ (str. 32),
- akcie na majitele mohou existovat pouze jako zaknihovaný nebo imobilizovaný cenný papír dle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze z roku 2001 (str. 34),
- hlavním akcionářem je osoba, která drží „alespoň 90 % akcií“ (str. 36), či
- vedle obecné povinnosti loajality akcionáře omezuje také zákaz konkurence (str. 46)

Nerozumím poznámce na str. 14 o tom, že vhodným řešením problému uplatnění práva na vysvětlení, rozhoduje-li valná hromada mimo zasedání, „by bylo zákonné rozšíření práva na informace“. Za nedostatečné považuji úvahy diplomantky ohledně právní povahy účasti na valné hromadě, hlasování na ní a usnesení valné hromady v poměrech nového práva. Jaké jsou právní důsledky nového pojetí, jak na ně nahlíží právní věda? Čím právním jednáním je tedy kupříkladu usnesení valné hromady? Diplomantka se také nevypořádává se všemi situacemi, jež judikatura popisuje ve vztahu k časovému rozměru aktivní legitimace osoby oprávněné domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady. Co když třeba návrhatele tuto legitimaci bude mít v době podání návrhu, neměl ji však v okamžiku přijetí rozhodnutí, proti němuž u soudu brojí? Terminologicky nešťastná je formulace „menšinový akcionář, který nemá ve společnosti většinu“ (viz např. na str. 40). Atd. Ve výčtu by bohužel bylo možno pokračovat.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Viz výše dle textu.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Přepřpracovaná práce napravuje některé nedostatky předchozí verze. Zdaleka ne všechny. S výsledkem stále nejsem spokojen. Celkové hodnocení ponechávám závislým na průběhu ústní obhajoby. Pokud nicméně diplomantka (do)odstraní vytýkané vady alespoň ústně, domnívám se, že práce by mohla být klasifikována stupněm dobře.

V Praze dne 9. května 2017

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.